

На основу чл. 60, 63. и 71. Закона о електронским медијима („Службени гласник РС“ бр. 83/14),

Савет Регулаторног тела за електронске медије, на седници одржаној дана 4. марта 2015. године, донео је

П Р А В И Л Н И К **о заштити права малолетника у области пружања** **медијских услуга**

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет правилника

Члан 1.

Овим правилником ближе се уређује начин испуњавања обавеза Регулаторног тела за електронске медије (у даљем тексту: Регулатор) и пружалаца медијских услуга у вези са начином објављивања (емитовања) програмских садржаја који могу нашкодити физичком, менталном или моралном развоју малолетника (у даљем тексту: развој малолетника), у вези са учешћем малолетника у програму и објављивањем информација које се непосредно или посредно односе на малолетника, као и у погледу обавештавања о притужбама због непоштовања правила о заштити малолетника и давања мишљења о усклађености програмског садржаја са правилима о заштити малолетника.

Значење израза у овом правилнику

Члан 2.

Изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) **малолетник** је лице које није навршило 18. годину живота;
- 2) **посебно осетљив малолетник** је малолетник који има озбиљне душевене проблеме или се пак налази у осетливој животној ситуацији (нпр. жртва породичног, сексуалног, вршњачког или другог облика насиља, душевно обољење, извршење кривичног

дела, покушај самоубиства, бављење проституцијом, злоупотреба алкохола или опојних дрога, чији родитељи се налазе у затвору или су га напустили и сл.);

3) **приказивањем** се сматра свако отворено или прикривено, појединачно или вишеструко приказивање, представљање, појављивање или описивање, које се врши путем звука или путем покретне или непокретне слике са или без звука;

4) **категоризацијом програмског садржаја** сматра се сврставање одређеног програмског садржаја у једну од категорија предвиђених овим правилником, с обзиром на његову (не)подесност за одређени узраст малолетника или за све малолетнике;

5) **фикцијским програмским садржајем** сматра се садржај у коме се приказују измишљени догађаји, појаве или личности или стварни догађаји, појаве или личности, али који су реконструисани путем одговарајућег уметничког поступка (нпр. биографије, садржаји засновани на истинитим догађајима). У фикцијске програмске садржаје спадају кинематографски филмови, телевизијски филмови, ТВ драме, ТВ серије и серијали, радијске драме, анимирани филмови и сл.;

6) **нефикцијским програмским садржајем** сматра се садржај у коме се приказују догађаји, појаве или личности које гледаоци, односно слушаоци примају (прихватају, перципирају) као стварне, односно праве (нпр. образовни, документарни или ријалити програмски садржаји, talk show садржаји, квизови и сл.);

7) **порнографијом** се сматра експлицитно приказивање полног органа или полног чина без нарочитог програмског и уметничког оправдања;

8) **еротским програмским садржајем** се сматра садржај у коме се приказују нага људска тела у полном чину или сама нага тела, без експлицитних сцена полног чина (пенетрације, оралног секса, мастурбације и сл.) или полног органа, али у контексту реализације сексуалне активности;

9) **ријалити програмски садржај** је садржај који претежно у циљу забаве приказује, у природном или вештачки створеном окружењу (нпр. вештачки створена заједница људи на ограниченом физичком простору), на који начин се један или више учесника понаша у унапред предвиђеним, спонтано или на други начин насталим конкретним животним ситуацијама (нпр. суживот у одређеној заједници људи, међусобна комуникација, рад, доколица, решавање одређених задатих или непредвиђених конкретних животних проблема и сл.) у одређеном временском периоду, а у којем учесници, по правилу, учествују ради прибављања одређене имовинске или неимовинске користи;

10) **дечији програмски садржај** је садржај који је према својој форми, садржају, функцији и времену емитовања искључиво намењен малолетницима млађим од 12 година (у даљем тексту: дечији програм);

11) **програмски садржај намењен малолетницима** је садржај који је према својој форми, садржају, функцији и времену емитовања искључиво намењен малолетницима који имају 12 година или су старији;

12) **насиљем** се сматра понашање које подразумева примену силе или претње ради наношења повреде или угрожавања другог лица, другог живог бића или ствари (физичко, вербално, психичко или сексуално насиље);

13) **тешким насиљем** се сматра понашање код кога се применом силе жртва лишава живота или јој се наносе тешке повреде или се код ње изазива озбиљна патња (нпр. сурово, нечовечно поступање, сакаћење живе особе или леша, садистички поступци), као и које за последицу има велики број жртава или велика материјална разарања;

14) **сексуалним насиљем** сматра се понашање којим се уз примену силе или претње друго лице, противно његовој вољи, принуђава на полни однос или му се додирују интимни делови тела;

15) приказивањем **сексуалности** сматра се приказивање додиривања интимних делова тела у циљу побуђивања полног нагона или приказивање полног односа;

16) **заstraшујућим сценама** сматрају се садржаји који код гледалаца, односно слушалаца могу изазвати осећање шока, страха, узнемирености или гађења;

17) **штетна супстанца** је супстанца чија злоупотреба, због њеног састава или других својстава, може бити штетна или опасна;

18) **опасним понашањем** сматра се понашање којим онај који га предузима доводи у опасност себе или друге, а које малолетник може лако подражавати (нпр. изазивање пожара на начин који малолетник може подражавати, неопрезно руковање опасним оруђем које је доступно малолетнику, небезбедно руковање моторним возилом и сл.);

19) **дискриминаторским поступањем** се сматра свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на њиховим стварним или претпостављеним личним својствима (нпр. раса, боја коже, држављанство, национална припадности или етничко порекло, језик, верско или политичко убеђење, пол, родни идентитет, сексуална оријентација, имовно стање, генетске особености, здравствено стање, инвалидитет, брачни и породични статус, осуђиваност, старосно доба, изглед и др.);

20) **непристојним понашањем** се сматра понашање, укључујући и говор, које је неприхватљиво у контексту просечног гледаоца или слушаоца (нпр. псовање, непристојна гестикулација или мимика и сл.).

Остали изрази који се користе у овом правилнику имају значење утврђено законом којим се уређују електронски медији.

Опште обавезе

Члан 3.

Пружалац медијске услуге је дужан да предузме све неопходне мере како његов програмски садржај не би нашкодио развоју малолетника, имајући при том у виду да малолетници уживају право на већи степен заштите слободног развоја личности него пунолетна лица.

Пружалац медијске услуге руководи се најбољим интересом малолетника приликом категоризације програмских садржаја, приликом учешћа малолетника у програмском садржају, као и приликом објављивања информације која се непосредно или посредно односи на малолетника и његов приватан и породичан живот.

II. НАЧИН ОБЈАВЉИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА КОЈИ МОГУ НАШКОДИТИ РАЗВОЈУ МАЛОЛЕТНИКА

1. Програмски садржаји који могу тешко нашкодити развоју малолетника

Члан 4.

Забрањено је приказивање:

- 1) порнографије;
- 2) бруталног насиља, без нарочитог програмског и уметничког оправдања;
- 3) и других програмских садржаја који могу тешко да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника.

Изузетно од става 1. овог члана, порнографија може бити доступна јавности само ако се објављује као део заштићене услуге (медијска услуга са условним приступом), којој се приступа путем личног идентификационог броја (енг. Personal Identification Number – PIN) или другог сличног система условног приступа.

Током целог трајања програмског садржаја из става 2. овог члана у горњем углу екрана емитује се графичка ознака у виду круга црвене боје у коме је у белој боји исписано „18+“, а која заузима 1/32 екрана.

Ако се програмски садржај из става 2. овог члана објављује као део нелинеарне медијске услуге са условним приступом, он се одваја од осталих програмских садржаја тако што се смешта у посебан део каталога програма и обележава постављањем графичке ознаке из става 3. овог члана у каталогу програма, с тим да таква ознака мора бити присутна и током целог трајања тог програмског садржаја.

Примерак графичке ознаке из става 3. овог члана одштампан је уз овај правилник као Прилог 1, чини његов саставни део и објављује се на Интернет страници Регулатора.

2. Програмски садржаји који могу нашкодити развоју малолетника

Опште обавезе

Члан 5.

Пружалац медијске услуге дужан је да програмски садржај који може нашкодити развоју малолетника јасно означити на начин уређен овим правилником и не сме га објавити у време кад се основано може очекивати да га малолетници прате, имајући у виду уобичајени распоред њихових активности.

Изузетно, ако пружалац медијске услуге програмски садржај који може нашкодити развоју малолетника пружа као заштићену услугу са условним приступом, може га објавити у време из става 1. овог члана, али је и тада дужан да га јасно означи на начин уређен овим правилником.

Обавеза категоризације програмских садржаја

Члан 6.

Пружалац медијске услуге категоризује сваки програмски садржај који може нашкодити развоју малолетника.

Изузетно од става 1. овог члана, пружалац медијске услуге није дужан да категоризује вести и програме актуелности, док спортски програм категоризује само у случају који је предвиђен овим правилником.

Ако се у емисији вести или програму актуелности емитује садржај који може нашкодити развоју малолетника (нпр. последице насиља, трагичног догађаја или природних катастрофа), он мора бити непосредно пре његовог емитовања јасно најављен одговарајућим усменим или писаним упозорењем.

Категорије програмских садржаја

Члан 7.

Пружалац медијске услуге категоризује програмске садржаје који могу нашкодити развоју малолетника у следеће категорије:

- 1) програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 12 година;
- 2) програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 16 година;
- 3) програмски садржај неподесан за особе млађе од 18 година.

Време емитовања категорисаних програмских садржаја у линеарним медијским услугама

Члан 8.

Програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 12 година може се емитовати само у време када се објективно може очекивати да они прате програм уз присуство родитеља, имајући у виду уобичајен распоред њихових активности (нпр. време поласка у школу, радни или нерадни дан, школски распуст, уобичејено радно време и др.).

Програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 16 година може се емитовати само у периоду од 22:00 до 06:00 сати.

Програмски садржај неподесан за особе млађе од 18 година може се емитовати само у периоду од 23:00 до 06:00 сати.

Временска ограничења из ст. 1, 2. и 3. овог члана односе се како на премијерно, тако и на поновљено (репризно) емитовање одређеног програмског садржаја.

Програмски садржај из ст. 1, 2. или 3. овог члана може се емитовати без временског ограничења, ако је део заштићене услуге (медијска услуга са условним приступом), којој се приступа путем личног идентификационог броја (енг. Personal Identification Number – PIN) или другог сличног система условног приступа.

*Време доступности категорисаних програмских садржаја
у нелинеарним медијским услугама*

Члан 9.

Програмски садржаји из члана 7. тач. 1) и 2) овог правилника могу бити без временског ограничења доступни јавности у оквиру нелинеарних медијских услуга.

Програмски садржај из члана 7. тачка 3) овог правилника може бити у оквиру нелинеарних медијских услуга доступан јавности само у периоду од 23:00 до 06:00 сати, осим ако је део заштићене услуге (медијска услуга са условним приступом), којој се приступа путем личног идентификационог броја (енг. Personal Identification Number – PIN) или другог сличног система условног приступа, када може бити доступан без временског ограничења.

*Начин означавања категорисаних програмских садржаја
у линеарним медијским услугама*

Члан 10.

Пружалац медијске услуге означава програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 12 година посредством текстуалног и усменог обавештења: „Програм који следи није прикладан за особе млађе од 12 година.“ и графичке ознаке у виду круга зелене боје у коме је у белој боји исписан број 12.

Пружалац медијске услуге означава програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 16 година посредством текстуалног и усменог обавештења: „Програм који следи није прикладан за особе млађе од 16 година.“ и графичке ознаке у виду круга жуте боје у коме је у црној боји исписан број 16.

Пружалац медијске услуге означава програмски садржај неподесан за особе млађе од 18 година посредством текстуалног и усменог обавештења: „Програм који следи није прикладан за особе млађе од 18 година.“ и графичке ознаке у виду круга црвене боје у коме је у белој боји исписан број 18.

Текстуално и усмено обавештење из ст. 1, 2. и 3. овог члана емитије се непосредно пре почетка категорисаног програмског садржаја.

Графичка ознака из ст. 1, 2. и 3. овог члана емитије се у горњем углу екрана током целог трајања категорисаног садржаја и заузима 1/32 екрана.

Ако се категорисани програмски садржај емитије у оквиру радијског програма, означава се путем усменог обавештења из ст. 1, 2. и 3. овог члана, које се емитије непосредно пре емитовања тог програмског садржаја и након сваког прекида његовог емитовања.

Примерци графичких ознака из ст. 1, 2. и 3. овог члана одштампани су уз овај правилник као Прилози 2, 3. и 4, чине његов саставни део и објављују се на Интернет страници Регулатора.

*Начин означавања категорисаних програмских садржаја
у нелинеарним медијским услугама*

Члан 11.

Пружалац нелинеарне медијске услуге означава категорисани програмски садржај тако што у каталогу програма поставља графичку ознаку из одредбе члана 10. ст. 1, 2. и 3. овог правилника, с тим да из начина њеног постављања мора јасно проистицати на који се програмски садржај она односи.

*Најава категорисаних програмских
садржаја*

Члан 12.

Категорисани програмски садржај може се најављивати само у временском периоду у коме је дозвољено његово емитовање.

Ако се категорисани програмски садржај најављује посредством емитовања кратких инсерата из тог садржаја (тзв. промо садржаји):

1) у телевизијском програму се током целог трајања најаве емитије графичка ознака из члана 10. ст. 1, 2. и 3. овог правилника;

2) у радијском програму таквој најави претходи усмено обавештење из члана 10. ст. 1, 2. и 3. овог правилника.

*Мерила за категоризацију програмских
садржаја*

Члан 13.

Пружалац медијске услуге оцењује да ли је неопходно категоризовати одређени програмски садржај, тако што узима у обзир да ли се у њему приказују следећи потенцијално штетни садржаји:

- 1) насиље и његове последице;
- 2) сексуално насиље;
- 3) наго људско тело;
- 4) сексуалност;
- 5) застрашујуће сцене;
- 6) пушење и злоупотреба опојних дрога, алкохола и других штетних супстанци;
- 7) опасно понашање;
- 8) дискриминаторско поступање;
- 9) непристојно понашање.

Приликом оцене да ли је неопходно категоризовати одређени програмски садржај пружалац медијске услуге узима у обзир и у ком контексту се приказују потенцијално штетни садржаји из става 1. тач. 1) – 9) овог члана:

1) циљ или природа програмског садржаја у коме се приказује потенцијално штетни садржај (нпр. ако се потенцијално штетни садржај приказује у образовном, историјском или комичном контексту, то, по правилу, доводи до блаже категоризације програмског садржаја);

2) природа садржаја медијске услуге у којој се објављује одређени програмски садржај (нпр. медијска услуга специјализована за дечије програмске садржаје);

3) да ли је реч о фикцијском или нефикцијском програмском садржају (нпр. нефикцијски програмски садржај у коме се приказује насиље, по правилу, строжије се категоризује);

4) степен реалистичности приказивања потенцијално штетних садржаја (нпр. ако је радња смештена у свет фантазије и насиље се догађа између натприродних бића, то, по правилу, доводи до блаже категоризације програмског садржаја; напротив, ако је радња смештена у окружење које је блиско малолетнику, као што су породица и школа, присуство насиља, по правилу, доводи до строжије категоризације);

5) број, дужина, учесталост, интензитет (у којој мери постоји аудитивна, визуелна или вербална наглашеност) и детаљност приказивања потенцијално штетних садржаја (нпр. детаљно и интензивно приказивање телесних повреда, крви или других сцена које могу код гледаоца изазвати осећање нелагодности, страха, узнемирености или гађења, доводи, по правилу, до строжије категоризације програмског садржаја);

6) очекивано дејство које ће програмски садржај имати на гледаоце или слушаоце, а нарочито у каквом окружењу, односно атмосфери се потенцијално штетни садржаји приказују (нпр. ако се тешке последице насиља или сексуалност приказују у мрачном друштвеном окружењу, односно атмосфери, програмски садржај се, по правилу, строжије категоризује);

7) какав став је у програмском садржају заузет према насиљу, злоупотреби штетних супстанци, опасном понашању или дискриминаторском поступању (нпр. ако је према насилном понашању заузет критички став, то доводи, по правилу, до блаже категоризације програма);

8) време производње програмског садржаја (нпр. понашање које се данас може сматрати неприхватљивим, блаже ће се ценити ако је приказано у програмском садржају који је произведен у време када је оно било прихватљиво).

Пружалац медијске услуге категоризује програмски садржај који може нашкодити развоју малолетника применом мерила из ст. 1. и 2. овог члана, након оцене испуњености сваког мерила посебно и свих мерила заједно.

*Програмски садржаји неподесни за малолетнике
млађе од 12 година*

Члан 14.

Програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 12 година одликује се повременим, умерено дугачким, умерено интезивним и умерено детаљним приказивањем садржаја из члана 13. став 1. тач. 1) – 9) овог правилника, који с обзиром на контекст у коме се приказују нису неподесни за малолетнике који имају 12 или више година, те он има следећа обележја:

1) повремено приказивање умереног насиља и његових последица, док се тешко насиље и његове последице могу приказивати кратко и без детаља. Изузетно, кратко и ретко приказивање сцена које садрже детаљно приказивање тешког насиља и његових последица може бити присутно у програмском садржају ако је то оправдано његовим образовним циљем;

2) сексуално насиље не сме бити приказано, али самим током радње може бити наговештено да се оно одиграло;

3) наго људско тело може бити приказано, али не у контексту сексуалности;

4) сексуалност може бити приказана повремено и дискретно;

5) застрашујуће сцене морају се умерено приказивати, с тим да оне не смеју бити учестале и посебно наглашене;

6) приказивање пушења и злоупотребе опојних дрога, алкохола и других штетних супстанци не сме бити учестало, нити значај и дејства њихове злоупотребе смеју бити приказани као забавни или мање битни него што јесу у стварном животу;

7) опасно понашање не сме бити детаљно приказано, нити према таквом понашању у програмском садржају као целини сме бити изражен позитиван став;

8) дискриминаторско поступање не сме бити приказано уз позитиван став према таквом поступању, нити га је дозвољено приказивати ако је оно предузето уз вршење насиља;

9) умерено непристојно понашање је дозвољено, али не сме бити учестало, нити може представљати начин комуникације (нпр. псовка која прати изражавање као поштапалица), док веома непристојно понашање може бити присутно само кратко, али никако ако се оно користи у виду акта агресије, односно да би се неко увредио.

*Програмски садржаји неподесни за малолетнике
млађе од 16 година*

Члан 15.

Програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 16 година одликује се учесталим, дугачким, интезивним и детаљним приказивањем садржаја из члана 13. став 1. тач. 1) – 9) овог правилника, који с обзиром на контекст у коме се приказују нису неподесни за малолетнике који имају 16 или више година, те он има следећа обележја:

- 1) тешко насиље и његове последице могу бити детаљно приказани, али програмски садржај не сме бити нарочито усмерен на сцене у којима се они детаљно приказују;
- 2) сексуално насиље може бити само дискретно приказано, без нарочите усмерности на детаље таквог понашања и патњу жртве;
- 3) не постоје ограничења у погледу приказивања нагог људског тела, ако се оно не приказује у контексту сексуалности, док приказивање у том контексту не сме бити детаљно;
- 4) сексуалност може бити учестало приказана, али без приказивања детаља, осим ако се оно приказује у циљу образовања о сексуалности и људском здрављу;
- 5) застрашујуће сцене могу бити учестало и интезивно приказане, али само ако такве сцене нису последица садистичког или сексуалног понашања;
- 6) пушење и злоупотреба опојне дроге, алкохола или другог штетног средства могу бити учестало приказани, али у програмском садржају као целини не сме бити изражен позитиван став према таквом понашању;
- 7) опасно понашање сме бити детаљно приказано, али програмски садржај не сме бити нарочито усмерен на сцене у којима се такво понашање детаљно приказује, нити према таквом понашању у програмском садржају као целини сме бити изражен позитиван став;
- 8) дискриминаторско поступање може бити приказано и када је предузето уз вршење насиља, али у програмском садржају као целини према таквом поступању мора бити заузет негативан став;
- 9) веома непристојно понашање може бити учестало, док најтежи облици непристојног понашања могу бити само кратко приказани, али никада ако се оно користи као акт агресије, односно да би се неко увредио.

Програмски садржаји неподесни за особе млађе од 18 година

Члан 16.

Програмски садржај неподесан за особе млађе од 18 година одликује се веома учесталим, веома дугачким, веома интезивним и веома детаљним приказивањем садржаја из члана 13. став 1. тач. 1) – 9) овог правилника, те он има следећа обележја:

1) нарочита усмереност на детаљно приказивање тешког насиља и његових застрашујућих последица;

2) приказивање сексуалног насиља, уз нарочиту усмереност на детаље таквог понашања и патњу жртве;

3) детаљано приказивање сексуалности, под условом да примарна намена програмског садржаја није побуђивање сексуалног узбуђења;

4) приказивање еротских садржаја;

5) веома детаљано и веома интезивно присуство застрашујућих сцена;

6) детаљно приказивање злоупотребе опојних дрога, алкохола или других штетних супстанци, иако у програмском садржају као целини није изражен негативан став према таквом понашању;

7) детаљно приказивање опасног понашања, иако у програмском садржају као целини није изражен негативан став према таквом понашању;

8) детаљно приказивање дискриминаторског понашања, иако у програмском садржају као целини није изражен негативан став према таквом понашању.

9) приказивање најгрубљег непристојног понашања, чак и када се користи у виду акта агресије, односно да би се неко увредио.

У категорију програмског садржаја неподесног за особе млађе од 18 година не могу се сврстати садржаји чије је објављивање законом забрањено, а нарочито:

1) садржај који истиче и подржава насиље, понашање које је законом предвиђено као кривично дело, прекршај или привредни преступ, или злоупотребу опојних дрога, као и ако злоупотребљава лаковерност гледалаца или слушалаца, у смислу одредбе члана 47. став 1. тачка 4) Закона о електронским медијима;

2) садржај којим се не поштује достојанство личности или друго људско право, а нарочито ако приказује понижавајуће поступање, сцене насиља и мучења, осим када за то постоји програмско и уметничко оправдање, у смислу одредбе члана 50. став 2. Закона о електронским медијима;

3) садржај који садржи информације којима се подстиче, на отворен или прикривен начин, дискриминација, мржња или насиље због расе, боје коже, предака, држављанства, националне припадности, језика, верских или политичких убеђења, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, имовног стања, рођења, генетских особености, здравственог стања, инвалидитета, брачног и породичног статуса, осуђиваности, старосне доби, изгледа, чланства у политичким, синдикалним и другим организацијама и других стварних, односно претпостављених личних својстава, у смислу члана 51. Закона о електронским медијима;

4) садржај који подстиче на акт непосредног рушења уставног поретка или на акт непосредног насиља према лицу или групи на основу расе, националне припадности, политичке припадности, вероисповести, сексуалне опредељености, инвалидитета или другог личног својства, у смислу члана 59. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“, бр. 83/14);

5) садржај ради чије производње је животиња убијена, злостављана или подстицана на агресивност и противприродно понашање, у смислу одредбе члана 7. став 1. тачка 24) Закона о добробити животиња („Службени гласник РС“ бр. 41/09);

6) садржај који пропагира или рекламира проституцију, у смислу члана 184. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12 и 104/13);

7) порнографски садржај настао искоришћавањем малолетног лица, у смислу члана 185. став 4. Кривичног законика;

8) садржај којим се позива да се силом промени уставно уређење Републике Србије, у смислу члана 309. став 1. Кривичног законика;

9) садржај којим се позива на агресиван рат, у смислу члана 386. став 1. Кривичног законика.

*Посебне одредбе у вези са емитовањем
ријалити програмских садржаја*

Члан 17.

Ријалити програмски садржај се сматра неподесним за малолетнике млађе од 16 година, ако се у њему приказује непристојно понашање које се не користи као акт агресије, односно да би се неко увредио или се приказује конзумирање алкохолних пића, осим ако је оно изостављено из снимка или потпуно прикривено употребом високофреквентног тона (бипс), замагљења слике или на други сличан начин.

Ријалити програмски садржај се сматра неподесним за особе млађе од 18 година, ако се у њему приказује насиље, непристојно изражавање предузето као акт агресије, односно у циљу вређања, пушење, неумерено конзумирање алкохолних пића или наго људско тело.

У ријалити програмском садржају не могу се приказивати тешко насиље, сексуалност, злоупотреба опојних дрога, као и понашање које представља говор мржње или којим се вређа људско достојанство или друго људско право.

Ако у току ријалити програмског садржаја који се емитује директно (уживо) дође до ескалације насиља или непристојног понашања предузетог у циљу вређања, пружалац медијске услуге је дужан да одмах прекине његово емитовање, ако не може на други начин да избегне приказивање таквог понашања (нпр. искључење тона, промена кадра и сл.).

*Посебне одредбе у вези са емитовањем спортских
програмских садржаја*

Члан 18.

Спортски програмски садржаји се не категоризују.

Изузетно од става 1. овог члана, пренос или снимак екстремног борилачког спорта (нпр. мешовите борилачке вештине – eng. Mixed Martial Arts (ММА) и сл.), који може садржати приказивање тешког насиља, категоризује се као неподесан за малолетнике млађе од 16 година.

Ако у току преноса спортског догађаја дође до физичког обрачуна у публици или међу учесницима догађаја, нереди или неовлашћеног уласка на спортски терен, пружалац медијске услуге их може у току преноса приказати само ако је дошло до ремећења тока спортског догађаја (нпр. привремени прекид утакмице), и то у мери у којој је то неопходно да би гледалац био упознат са разлозима који су утицали на редован ток спортског догађаја.

Ограничење из става 3. овог члана не утиче на приказивање физичког обрачуна, нереди или неовлашћеног уласка на терен у информативном програму.

*Посебне одредбе о емитовању програмских садржаја
који се односе на самоубиство*

Члан 19.

Програмски садржај у коме се приказују методе извршења самоубиства може се емитовати само ако је то оправдано циљем и природом таквог садржаја (нпр. програмски садржај уметничке или образовне природе), али се такав програмски садржај категоризује као неподесан за малолетнике млађе од 16 година.

Приликом информисања јавности о извршеном самоубиству или покушају самоубиства, пружалац медијске услуге је дужан да се уздржи од:

- 1) навођења детаља о начину на који је неко лице извршило или покушало самоубиство;
- 2) објављивања података о извршеном или покушаном самоубиству у ударном термину емисије вести (нпр. наслови, вест дана или као прва или најважнија вест дана и сл.);
- 3) објављивања снимка извршења самоубиства, фотографије преминулог, као и приказивања места на коме је извршено самоубиство;
- 4) одобравања извршења или покушаја самоубиства;
- 5) представљања узрока извршења или покушаја самоубиства на поједностављен начин (нпр. самоубиство је учињено само из једног разлога и сл.).

Приликом објављивања информације из става 2. овог члана, пружалац медијске услуге објавиће и контакт податке одговарајуће организације која се бави превенцијом самоубиства, ако је то могуће с обзиром на природу и трајање програмског садржаја у коме се та информација објављује.

Одредбе овог члана примењују се и на садржаје који се односе на самоповређивање.

3. Дечији програм и програмски садржаји намењени малолетницима

Члан 20.

Дечији програм мора бити подесан за малолетнике млађе од 12 година и конципиран тако да их подстиче на стицање, очување и развој врлина (разумевање, саосећање, милост, храброст, расуђивање, поштење, праведност, образованост, љубав и др.) и настојати да код њих изазове позитивна осећања (осећање пријатности, среће, дивљења, саосећања и сл.).

Дечији програм се може бавити одређеним питањима која се односе на дечије одрастање и развој (нпр. односи са вршњацима, проблеми са учењем), али се она морају обрадити на начин који је прилагођен њиховом узрасту.

Програмски садржај намењен малолетницима мора бити подесан за малолетнике који имају 12 или више година, с тим да се он може бавити озбиљним питањима која се односе на њихово одрастање и развој (нпр. проблеми адолесцената, вршњачко насиље, насиље у породици), као и другим друштвеним питањима која су у домену њиховог расуђивања.

Насиље, пушење, злоупотребу опојних дрога, алкохола или других штетних супстанци или непристојно понашање није дозвољено приказивати у дечијем програму, односно у програмском садржају намењеном малолетницима, осим ако то има образовни циљ или се то чини ради указивања на неприхватљивост таквог понашања, али на начин који подесан њиховом узрасту.

Наго људско тело и сексуалност није дозвољено приказивати у дечијем програму, односно у програмском садржају намењеном малолетницима, осим ако то има образовни циљ, али на начин који подесан њиховом узрасту.

Дечији програм, односно програмски садржај намењен малолетницима не може да садржи информацију која би га наводила на понашање којим би могло да повреди свој физички, душевни, емоционални или други интегритет.

У смислу става 6. овог члана, такви програмски садржаји нарочито не могу да садрже приказивање малолетника у опасној ситуацији (нпр. пењање на необезбеђене објекте; улазак у непознате просторије; разговор са непознатим људима; коришћење шибица, упалача, бензина, лекова и електричних уређаја у домаћинству), осим ако је реч о упозорењу на опасност по здравље и сигурност малолетног лица, односно његовог интегритета.

Након емитовања дечијег програма, односно програмског садржаја намењеног малолетницима неопходно је да прелаз на други програмски садржај који није њима намењен не буде изненадан, без одговарајуће паузе, већ постепено.

4. Садржај телетекста

Члан 21.

Ако услуга телетекста садржи најаву, односно распоред програмских садржаја, пружалац медијске услуге означава категорисани програмски садржај, тако што поставља одговарајућу бројку којом означава категорију у коју је сврстан, с тим да мора бити јасно на који програмски садржај се она односи.

У оквиру услуге телетекста не смеју се објављивати садржаји који могу нашкодити развоју малолетника.

III. УЧЕСТВОВАЊЕ МАЛОЛЕТНИКА У ПРОГРАМУ

Сагласност за учешће у програму

Члан 22.

За учешће малолетника у програму потребна је сагласност родитеља, старатеља или усвојиоца (у даљем тексту: родитељ).

Сагласност родитеља даје се у писаном облику, ако у програму учествује посебно осетљив малолетник.

Сагласност родитеља не искључује обавезу да пружалац медијске услуге посвети дужну пажњу и мишљењу малолетника о учешћу у програму, с тим да у програму не може учествовати малолетник који се са тим није сагласио.

Све чињенице које су од значаја за доношење одлуке о давању сагласности за учешће у програму морају родитељима и малолетнику бити благовремено, јасно, истинито и потпуно предочене.

Сагласност родитеља и малолетника не искључује дужност пружаоца медијске услуге да обрати посебну пажњу приликом учествовања малолетника у програму и не искључује његову одговорност за објављени садржај.

Обавеза прибављања сагласности не односи се на случајеве када се малолетник приказује као део мноштва ликова (нпр. концертна публика, улични пролазници и сл.) или ако је део пејзажа, природе, панораме, насељеног места, трга, улице или сличног призора.

Учешће посебно осетљивих малолетника у програму

Члан 23.

Посебно осетљив малолетник може учествовати у програму када се учешће односи на неки од разлога његове посебне осетљивости, само ако је обезбеђена заштита његовог идентитета.

У случају из става 2. овог члана, морају се предузети све неопходне мере како би се обезбедила анонимност малолетника (нпр. маскирана или замагљена слика и модулирани тон или коришћење гласа друге особе, изостављање података који би непосредно или посредно могли указати на идентитет, коришћење глуме и сл.), при чему се посебно води рачуна о неопходном степену анонимности (нпр. да ли је неопходно да идентитет остане сакривен само од опште јавности или и од малолетникове породице или пријатеља).

Гледаоци, односно слушаоци морају бити јасно обавештени да се ради заштите идентитета посебно осетљивог малолетника користи глума или глас другог лица.

Одредбе овог члана не примењују се када у програму учествује један или више малолетника који имају сметње у менталном развоју или инвалидитет, нарочито ако је реч о програмском садржају који има за циљ да информише јавност о условима у којима такве особе живе, раде или се образују и да промовише идеју уважавања различитости и њиховог укључивања у друштво као његових равноправних чланова.

Поштовање достојанства и слободног развоја личности малолетника

Члан 24.

Приликом малолетниковог учествовању у програму мора се поштовати његово достојанство личности, а учешће мора бити прилагођено његовом узрасту, зрелости, разлогу учешћа и осетљивости коју он показује према том разлогу.

У смислу става 1. овог члана, нарочито није дозвољено омаловажавати малолетника, дискриминаторски поступати према њему, постављати му питања у вези са осетљивим породичним проблемима или у вези темом која није прикладна његовом узрасту или га излагати ситуацији која код њега може изазвати осећање страха, стида, узнемирености или беса.

Ако у програму учествује малолетник који је тешко оболео, има сметње у менталном развоју, изражену телесну ману или инвалидитет, није дозвољено односити се према њему са сажаљењем или са намером да се код јавности изазове осећање сажаљења, због тога што има наведена својства.

Забрањено је користити учешће малолетника у програму у политичке сврхе или на други начин злоупотребљавати то учешће.

Примереност награде

Члан 25.

Награда у дечијем програму и програмском садржају намењеном малолетницима мора према својој природи, облику, квалитету и другим својствима бити примерена њиховом узрасту.

Недозвољеност учешћа у одређеним програмским садржајима

Члан 26.

Малолетник који није навршио 14 година не може да учествује у програмском садржају који се директно (уживо) емитује након 22:00 часа.

Малолетник који није навршио 14 година не може да учествује у програмском садржају који се састоји у реконструкцији злочина, насиља или драматичног трагичног догађаја.

Малолетник не може да учествује у програмском садржају који се односи на породични сукоб у који је он непосредно или посредно укључен.

IV. ЗАШТИТА МАЛОЛЕТНИКА НА КОГА СЕ ОДНОСИ ИНФОРМАЦИЈА

Заштита идентитета у вези са одређеним информацијама

Члан 27.

Пружалац медијске услуге је дужан да заштити идентитет малолетника, ако постоје индиције да је он учинилац, сведок или жртва насиља, кривичног дела или другог недозвољеног понашања или ако је покушао самоубиство.

Ако постоји оправдан интерес јавности да се објави аудио, односно аудио-визуелни запис извршења насиља, кривичног дела или другог недозвољеног понашања у коме је

учествовао малолетник, пружалац медијске услуге може објавити такав запис уз поштовање обавезе из става 1. овог члана (нпр. замагљена или маскирана сликом и модулирани тон).

У случају из ст 1. и 2. овог члана пружалац медијске услуге је дужан да се уздржи од објављивања података којима се непосредно открива идентитет малолетника (нпр. његово име, имена његових родитеља или блиских сродника, адреса становања и сл.) и података који би могли посредно да укажу на његов идентитет, било самостално или пак заједно са подацима који су већ доступни јавности (нпр. школа коју похађа, радно место, лични опис малолетника, његова фотографија или видео запис и сл.).

Пружалац медијске услуге је дужан да заштити идентитет малолетника и када то није учинио орган јавне власти или друго лице, укључујући и другог издавача медија, чије саопштење или изјаву објављује или преноси у вези са случајевима из ст. 1. и 2. овог члана.

Заштита приватног и породичног живота

Члан 28.

Информације које се односе на приватан и породичан живот малолетника не смеју се објављивати ако би то довело до повреде његових интереса и достојанства.

Пружалац медијске услуге је дужан да посебну пажњу обрати на приватности малолетника, као и да при том има у виду да његово право на приватност не престаје тиме што његов родитељ или друго блиско лице обавља јавну функцију, активно учествује у јавном животу или је на други начин познато јавности.

Није дозвољено емитовати програмски садржај усмерен на утврђивање идентитета малолетникових родитеља (нпр. оспоравање, односно утврђивање очинства или материнства), без обзира на то да ли је он под родитељским старањем.

Није дозвољено емитовање програмског садржаја у коме се расправља о поверавању одређеног малолетника на старање једном или другом родитељу или о оправданости давања у хранитељску породицу или на усвојење.

Породични сукоб у који је на непосредан или посредан начин укључен малолетник не сме се користити у програмском садржају у циљу забаве јавности.

Податке у вези са старатељством, хранитељством или усвојењем одређеног малолетника није дозвољено објавити.

V. ОБАВЕШТАВАЊЕ О ПРИТУЖБАМА ЗБОГ НЕПОШТОВАЊА ПРАВИЛА О ЗАШТИТИ МАЛОЛЕТНИКА

Члан 29.

Пружалац медијске услуге је дужан да о притужби због непоштовања правила о заштити малолетника обавести Регулатора.

Изузетно од става 1. овог члана, пружалац медијске услуге није дужан да обавести Регулатора о притужби која је поднета након протекла 30 дана од дана емитовања програмског садржаја на који се притужба односи.

Пружалац медијске услуге обавештава о притужби Регулатора тако што му року од осам дана од дана пријема притужбе доставља:

- 1) притужбу;
- 2) снимак програмског садржаја на који се притужба односи;
- 3) ако сматра да је притужба основана, обавештење о мерама које је предузео да се отклоне штетне последице настале услед непоштовања правила о заштити малолетника, као и мере које је предузео да се кршење наведених правила не понови;
- 4) ако сматра да је притужба неоснована, обавештење о разлозима на основу којих је то закључио;
- 5) одговор на притужбу који је упутио њеном подносиоцу.

По достављању обавештења о притужби, Регулатор поступа сходно одредби члана 26. став 4. Закона о електронским медијима.

VI. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОГРАМСКОГ САДРЖАЈА СА ПРАВИЛИМА О ЗАШТИТИ МАЛОЛЕТНИКА

Члан 30.

Пружалац медијске услуге може поднети Регулатору захтев за давање мишљења о усклађености програмског садржаја са правилима о заштити малолетника, односно условима да се тај садржај учини доступним (време емитовања, начин најаве и сл.).

У захтеву из става 1. овог члана пружалац медијске услуге је дужан да наведе разлоге због којих подноси захтев, као и основне податке о програмском садржају на који се захтев односи: назив програмског садржаја, жанр коме припада, на ком језику је програмски садржај, његов произвођач, година производње и држава порекла.

Уз захтев из става 1. овог члана, пружалац медијске услуге је дужан да поднесе снимак програмског садржаја на који се захтев односи.

Регулатор даје мишљење о усклађености програмског садржаја са правилима о заштити малолетника у року од 15 дана од дана подношења уредног захтева из става 1. овог члана.

VII. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 31.

Ступањем на снагу овог правилника престају да важе:

1) одредбе одељка 3, одељка 4. тач. 1), 2) и 4) и одељка 8. Опште обавезујућег упутства о понашању емитера (Кодекс понашања емитера) – („Службени гласник РС“ бр. 63/07, 60/14);

2) Опште обавезујуће упутство о понашању емитера у вези са емитовањем програмских садржаја који могу да нашkode физичком, менталном или моралном развоју малолетника („Службени гласник РС“, бр. 18/12);

3) Обавезујуће упутство о понашању емитера у вези са „ријалити програмима“ („Службени гласник РС“ бр. 17/11).

Члан 32.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број: 05-149/15-4

У Београду, 4. марта 2015. године

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА
Горан Караџић, с.р.

ПРИЛОГ 1.

ПРИЛОГ 2.

ПРИЛОГ 3.

ПРИЛОГ 4.

